ПРИЛОЖЕНИЕ
по чл. 17, ал. 2 от ПМС № 494/2024 г.
към Указания за предоставяне на
допълващо финансиране за изпълнение
на СВОМР от ПОС 2021-2027 г.

ДОПЪЛВАЩО ФИНАНСИРАНЕ
ОТ ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 г. КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР
на Местна инициативна група „Стралджа – Сливен 2023“

Приложението се попълва към стратегията на МИГ в съответствие с представената стратегия за ВОМР за финансиране от ЕЗФРСР, изведените приоритети и цели за развитие на територията и утвърдените от Ръководителя на Управляващия орган на ПОС 2021-2027 г. Указания за предоставяне на допълващо финансиране за изпълнение на стратегиите по подхода ВОМР с ресурс от ПОС 2021-2027 г.

В стратегията може да се включи или само една или и двете допустими мерки по ПОС 2021-2027 г., една за приоритет „Отпадъци“ и една за приоритет „Биологично разнообразие“ от програмата, съобразно спецификата и нуждите на съответната местна общност, както следва:
1. Приоритет „Отпадъци“, специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“ – мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“;
2. Приоритет „Биологично разнообразие“, специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ – мярка „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“.

Информацията се попълва поотделно за всяка отделна мярка.

1. **Наименование на мярката**: „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“

2. **Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** „Отпадъци“

3. **Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.:** „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“

4. **Цел на мярката**: (*представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ, какъв е приносът ѝ за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/ регионален стратегически / програмен /планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.*);

Мярката цели да повиши осведомеността и да насърчи устойчиви потребителски навици сред жителите на територията на МИГ „Стралджа-Сливен 2023“, като акцентът е поставен върху принципите на кръговата икономика, редуцирането на отпадъците и рационалното използване на природните ресурси. За постигането на тези цели се предвижда провеждането на целенасочени информационни кампании, образователни инициативи, практически работилници и интерактивни събития, които да ангажират широк спектър от заинтересовани страни.

Необходимост от мярката за местната общност

Територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“ се отличава с високи нива на генериране на битови и промишлени отпадъци, като същевременно в местната общност се наблюдава недостиг на знания относно съвременните методи за управление на отпадъците и принципите на кръговата икономика. Факторите като разнообразен релеф, отдалечеността на селищата и трудният достъп до съоръжения за рециклиране допълнително усложняват управлението на отпадъците. Районът се характеризира с богато природно наследство, наличие на малки и средни предприятия в сферата на местното производство и услуги, както и с активен културен живот, включващ многобройни фестивали, празници и събори с различен мащаб на значимост. Културните събития в региона водят до повишени нива на отпадъци и натиск върху местните ресурси, като ниската информираност на посетители и оператори относно устойчивите практики допринася за проблема.

Голяма част от местния бизнес не прилага устойчиви методи за управление на отпадъците, а липсата на екологично осъзнаване пречи на въвеждането на практики като разделно събиране, компостиране и повторна употреба на материали. Преобладаващото възрастно население е склонно да следва традиционни модели, които често не включват съвременни екологични решения. Разяснителните кампании биха могли да стимулират промяна в навиците на домакинствата, насочвайки ги към по-устойчиво поведение. Регионът включва ценни природни територии и паркове, чиято екосистема е уязвима от неправилно третиране на отпадъци, особено в планински и горски зони, където замърсяването има сериозни последици за биоразнообразието. Мярката е необходима за формиране на екологично съзнание и създаване на практическа култура за устойчиво потребление, както и за насърчаване на партньорства между институции, граждански организации и бизнеса.

Местни специфики и проблеми, към които е насочена мярката

Основните предизвикателства пред прилагането на устойчиви практики за управление на отпадъците на територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“ включват:

- Недостатъчна информираност относно новия модел „плащаш колкото изхвърляш“ и неговите принципи сред населението и бизнеса.

- Риск от нарастване на нерегламентираните сметища в резултат от неправилна интерпретация или прилагане на модела.

- Увеличаване на обема на битовите отпадъци и ниски нива на рециклиране в региона.

- Липса на достъп до модерни инфраструктурни и технологични решения за управление на отпадъците, особено в по-малките населени места.

- Слаба информираност за методи за намаляване на отпадъците и ефективно използване на ресурсите.

- Отсъствие на обучителни програми, демонстрационни дейности и добри практики в областта на кръговата икономика.

- Ниско ниво на гражданска ангажираност и ограничено участие в инициативи за екологична устойчивост.

Какви са очакваните резултати и ползи за територията

Очакваните резултати от реализирането на предвидените дейности на територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“ включват:

- Повишаване на информираността на местното население относно устойчивото потребление и кръговата икономика, чрез провеждане на образователни кампании, практически обучения и демонстрационни инициативи.
- Осведоменост относно модела „плащаш колкото изхвърляш“, включително разбиране за неговото прилагане, за добри практики по управление на битовите отпадъци, възможности за предотвратяване на отпадъци и прилагане на устойчиви навици на потребление.
- Изграждане на мрежа от доброволци – местни доброволци и активисти, които активно да разпространяват знания и добри примери в общността.
- Намаляване на количествата битови и промишлени отпадъци чрез ефективно управление, повишаване на нивата на рециклиране и устойчиви практики.
- Засилена активност на местната общност и други заинтересовани страни чрез участие в кампании и инициативи с екологична насоченост.
- Подобрено ниво на екологична култура в региона чрез постоянно провеждани разяснителни и образователни дейности.
- Стимулиране на социалното предприемачество, насочено към повторната употреба на ресурси и рециклиране, с цел създаване на устойчиви местни бизнеси.

Ефектът от подкрепата за територията на МИГ

Подкрепата ще допринесе за формиране на екологично отговорно общество, по-добра грижа за природните ресурси и изграждане на местен капацитет за справяне с екологични предизвикателства. Мярката ще активизира различни сектори на обществото и ще създаде условия за устойчиво териториално развитие, съобразено с приоритетите на Зелената сделка и националните политики.

Приносът на мярката за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/регионален стратегически/програмен/планов документ

Мярката е тясно обвързана с постигането на специфичната цел от Програмата за околна среда 2021–2027 г., насочена към „Насърчаване на прехода към кръгова икономика и ефективно използване на ресурсите“. Освен това, тя има принос към изпълнението на местните стратегии за устойчиво развитие на общините Стралджа и Сливен чрез подкрепа на инициативи в сферата на екологичното образование, управлението на отпадъците и активното гражданско участие в дейности, свързани с опазването на природната среда.

Мярката е в синхрон със стратегическите документи за подобряване на градската среда и за повишаване качеството на живот, като насърчава ангажирането на ключови заинтересовани страни – местни власти, образователни институции и бизнес. Чрез това взаимодействие се създават условия за изграждане на устойчива екологична култура и за по-ефективно използване и управление на природните ресурси в региона.

5. **Целева група или групи**: Населението от населените места и общините Стралджа и Сливен от територията на МИГ „Стралджа-Сливен 2023“. (*представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира*)

Определяне на целевите групи

Целевите групи са определени на база на задълбочен анализ на социално-икономическата структура на територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“. В процеса на определянето им са взети предвид следните фактори:

- Географската специфика на региона: Местна инициативна група „Стралджа - Сливен 2023“ е съставена от 2 общини: община Стралджа с всичките си населени места - общинският център град Стралджа и 21 села и община Сливен, представена само от 7 населени места. Релефът на територията на МИГ е разнообразен - обхваща част и от територията на Странджа планина, която се характеризира с ридове, ограничени от дълбоко всечени между тях речни долини, в друга част е равнинен, ниско хълмист и средно планински. Това създава бариери пред достъпа до ключови услуги, което възпрепятства въвеждането на модерни методи за управление на отпадъците. Допълнително, специфичната териториална структура с разпръснати населени места налага необходимост от специализирани логистични решения за ефективно прилагане на системите за разделно събиране и рециклиране.
- Демографските характеристики на територията: Населението на региона се характеризира с висока концентрация на възрастни хора, които обикновено са по-малко склонни да се включат активно в инициативи, свързани с кръговата икономика и устойчивото потребление. В същото време, трудоспособната и икономически активна част от жителите представлява ценен ресурс за провеждане на обучения и въвеждане на устойчиви практики в местния бизнес, като по този начин може да се ускори преходът към устойчиви модели на поведение и производство.

- Икономически и културни дейности в региона: Голяма част от местния бизнес не прилага устойчиви методи за управление на отпадъците, а липсата на екологично осъзнаване пречи на въвеждането на практики като разделно събиране, компостиране и повторна употреба на материали. Малките и средни предприятия генерират значителни количества отпадъци, но в голямата си част не прилагат практики за тяхното ефективно управление. Районът се характеризира с богато природно наследство, както и с активен културен живот, включващ многобройни фестивали, празници и събори с различен мащаб на значимост. Това също води до повишени нива на отпадъци и натиск върху местните ресурси, като ниската информираност на посетители и оператори относно устойчивите практики допринася за проблема.
- Анализ на предишни инициативи за екологична устойчивост: В предходни кампании се наблюдава ниска степен на ангажираност на населението в екологични инициативи. Необходимо е да се насърчават партньорства между институции, бизнес и граждански организации, за да се постигне съвместен напредък. Устойчивото потребление и кръговата икономика представляват основни инструменти за постигане на еко баланс, ефективно използване на ресурсите и редуциране на отпадъците. За реална промяна е важно да се реализират информационни кампании и обучения, които да изградят нужната информираност и да въведат добри практики в поведението на всички заинтересовани страни.

Установени проблеми и потребности

- Ниска степен на осведоменост и информационни събития сред населението за практиките на кръговата икономика, планираните модели на национално ниво (като плати колкото изхвърляш) и ползите от устойчивото потребление.
- Ограничена достъпност до инфраструктура за разделно събиране и рециклиране в малките, отдалечени и труднодостъпни населени места.
- Липса на практическо обучение и подкрепа за бизнеса при внедряване на екологични решения и устойчиви практики в производствения процес.
- Недостатъчна ангажираност на гражданите в инициативи, свързани с екологичната устойчивост и управлението на ресурсите.

Методи на идентифициране на местните проблеми и потребности

Местните проблеми и потребности на идентифицираните целеви групи бяха идентифицирани чрез:

- Провеждане на консултации с представители на местната власт и бизнеса: Консултациите с представители на общините Стралджа и Сливен установиха проблемите, свързани с недостатъчна информираност на гражданите по темите за устойчивото управление на отпадъците и ресурсите липсата на инициативи в тази посока. Срещите с представители на бизнеса, домакинства и екологични организации очертаха конкретни предизвикателства, включително липса на достъп до инфраструктура за рециклиране в по-малките населени места и недостатъчно практическо обучение на малките предприятия по внедряване на екологични решения.

- Провеждане на анкети и срещи сред населението: Проучването показа, че значителна част от местното население не е наясно как да намали своите отпадъци или как ефективно да практикува разделно събиране. Жителите на територията на МИГ „Страланджа – Сливен 2023“ споделиха, че темите, свързани с кръговата икономика и устойчивите практики, все още не са добре познати и разбирани. Местните училища и институции разполагат с ограничени ресурси за провеждане на образователни инициативи, а липсват и подходящи механизми за активно включване на младите хора и обществеността в екологично насочени дейности. Установена беше нуждата от провеждане на информационни и разяснителни кампании, обучения и демонстрационни инициативи, които да повишат нивото на знание и да насърчат ангажираност към устойчиви модели на поведение.
- Анализ на получената информация от общински планове за развитие и други стратегически документи: Прегледът на стратегическите и програмните документи на общините Страланджа и Сливен показа, че въпреки заложените цели за екологично развитие, все още липсват достатъчно инициативи за пряко ангажиране на населението и бизнеса в устойчивите практики. Документите ясно подчертават необходимостта от засилване на информираността и предприемане на практически мерки в тази насока.

Адресиране на мярката към местните потребности

Мярката, адресира ключови местни потребности и създава основа за изграждане на по-осъзната и отговорна общност, насочена към повишаване на информираността относно устойчивото потребление, кръговата икономика и мониторинга на отпадъците, чрез целенасочени кампании, образователни инициативи и практически демонстрации. Предлагат се конкретни действия като: провеждане на събития с участието на заинтересовани страни, популяризиране на модела „плащаш колкото изхвърляш“, прилагане на мониторингови системи за отпадъци, създаване на мрежа от местни „екологични посланици“, стимулиране на социални предприятия и устойчиви бизнеси, както и активно включване на местната общност в екологични инициативи.

6. **Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ** (*описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката*)

Местната инициативна група „Страланджа – Сливен 2023“ обхваща територия, която се отличава с богато природно и културно наследство, както и с активен малък и среден бизнес в сферата на местното производство и услуги и тези характеристики подчертават необходимостта от прилагане на устойчиви решения в областта на потреблението, кръговата икономика и управлението на отпадъците, като ключови фактори за дългосрочното развитие на региона. Предприятията имат потенциал да се развиват в по-екологична посока чрез въвеждане на устойчиви практики. Поради тези особености, прилагането на мерки за устойчиво потребление, кръгова икономика и управление на отпадъците е от ключово значение за устойчивото развитие на региона.

Необходимост от прилагане на мярката

1. Местно население

- Преобладаващото възрастно население е склонно да следва традиционни модели, които често не включват съвременни екологични решения.
- Липсват подходящи механизми за активно включване на младите хора и обществеността в екологично насочени дейности. Местните училища и институции разполагат с ограничени ресурси за провеждане на образователни инициативи.
- Разяснителните кампании биха могли да стимулират промяна в навиците на домакинствата, насочвайки ги към по-устойчиво поведение.

2. Бизнес

   Територията се характеризира с активен малък и среден бизнес в сферата на местното производство и услуги и тези характеристики подчертават необходимостта от прилагане на устойчиви решения в областта на потреблението, кръговата икономика и управлението на отпадъците, като ключови фактори за дългосрочното развитие на региона. Предприятията имат потенциал да се развиват в по-екологична посока чрез въвеждане на устойчиви практики – като намаляване на употребата на пластмаса, управление на хранителните отпадъци и компостиране.

- Повишаването на осведомеността сред бизнес средите би спомогнало за въвеждане на устойчиви решения, като разделно събиране на отпадъци, компостиране и повторна употреба на материали.

3. Културни събития

- Районът се характеризира с богато природно наследство и активен културен живот, включващ многобройни фестивали, празници и събори с различен мащаб на значимост. Регионът включва ценни природни територии и паркове, чиято екосистема е уязвима от неправилно третиране на отпадъци, особено в планински и горски зони, където замърсяването има сериозни последици за биоразнообразието.
- Ниска информираност сред посетителите и туристическите оператори относно устойчивите практики допълнително утежнява този проблем.

4. Природна среда

- Територията на МИГ „Страланджа - Сливен“ се отличава с изключително разнообразна флора и фауна, ценни екосистеми и защитени природни зони.
- Наложително е местната общност да бъде активно ангажирана чрез образователни инициативи, отразяващи стратегически документи в сектора на биоразнообразието – като проекта на Националната стратегия за биологично разнообразие до 2030 г., Националната рамка за приоритетни действия по Натура 2000, както и различни планове за управление на защитени територии и видове.

Конкретни местни специфики и обстоятелства

- Местен бизнес и партньорство: Голяма част от местния бизнес не прилага устойчиви методи за управление на отпадъците, а липсата на екологично осъзнаване пречи на въвеждането на практики като разделно събиране, компостиране и повторна употреба на материали. Налице е недостатъчно използване на възможностите за оползотворяване на отпадъците чрез иновативни и устойчиви подходи. Липсата на информираност и практически умения възпрепятства формирането на култура на устойчиво потребление. Необходимо е да се насърчават партньорства между институции, бизнес и граждански организации, за да се постигне съвместен напредък.

- Природно и културно – историческо наследство: Районът се характеризира с богато природно и историческо наследство, богат културен живот, включващ многобройни фестивали, празници и събори с различен мащаб на значимост. Необходимостта от насочване на посетители и оператори към по-екологични практики . Регионът включва ценни природни територии и паркове, чиято екосистема е уязвима от неправилно третиране на отпадъци, особено в планински и горски зони, където замърсяването има сериозни последици за биоразнообразието.

Предвид описаните специфики, необходимостта от прилагане на мярката за повишаване на осведомеността в областта на устойчивото потребление и кръговата икономика е ясно обоснована. Кампании и инициативи, насочени към местния бизнес и населението, ще допринесат за опазването на природата, развитието на устойчиви практики и повишаване на качеството на живот в региона на МИГ „Страланджа – Сливен 2023“.

7. **Допустими типове бенефициенти** Общините от територията и Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ). (*посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо*)

Обосновка за избора на бенефициенти и необходимостта от партньорство между общини и ЮЛНЦ по мярката

1. Значение на устойчивото потребление и кръговата икономика

Устойчивото потребление и кръговата икономика са ключови елементи за постигане на екологичен баланс, оптимално използване на ресурсите и минимизиране на отпадъците. За да се постигне реална промяна в поведението на населението и заинтересованите страни, е необходимо изграждането на информираност и прилагането на добри практики чрез мащабни информационни кампании и обучения.

2. Роля на общините като основен фактор за местно развитие

Общините са ключови институции на местно ниво, които:

- Разполагат с административния капацитет за организиране и провеждане на кампании сред широката общественост.
- Имат пряк достъп до местните граждани и заинтересовани страни, включително бизнеса и образователните институции.
- Играят централна роля в управлението на отпадъците, благоустройството и въвеждането на политики за устойчива градска среда.

Участието на общините е от съществено значение за постигане на реално въздействие върху целевите групи и за разпространение на практиките на кръговата икономика.

3. Роля на ЮЛНЦ като катализатор за социална промяна

Юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) разполагат със значителен опит в провеждането на кампании, обучения и информационни инициативи. Те са активен участник в обществения живот и често работят в тясно сътрудничество с различни социални и професионални групи.

Преимуществата на ЮЛНЦ включват:

- Гъвкавост и иновативен подход в реализирането на кампании.
- Способност за мобилизиране на доброволци и привличане на експертен капацитет.
- Доверие от страна на местното население, особено в по-малки населени места, където се ползват с висока степен на обществено признание.

4. Значение на партньорството между общини и ЮЛНЦ

Партньорството между общини и ЮЛНЦ е ключово за постигане на максимална ефективност на дейностите по мярката, като съчетава техните силни страни:

- Общините предоставят административен капацитет, достъп до целевите групи и устойчивост на инициативите;
- ЮЛНЦ осигуряват експертен потенциал, иновативен подход и ангажираност на местните общности.

Синергията между тези два типа бенефициенти ще позволи:

- По-широко покритие на кампаниите – чрез съвместни събития в различни населени места и ангажиране на по-голям брой участници.
- По-голямо доверие и ефективност – чрез съчетаване на административния авторитет на общините и активната работа на ЮЛНЦ на терен.
- По-добра устойчивост на резултатите – чрез интегриране на добрите практики в дългосрочните стратегии на общините и в мрежите на ЮЛНЦ.

5. Практическо приложение на партньорството

Препоръчително е партньорствата да се реализират чрез:

- Съвместни работни групи за планиране и изпълнение на кампаниите.
- Споделяне на ресурси и експертиза между двете страни.
- Изграждане на местни мрежи от заинтересовани страни, включително бизнеси, училища и граждански организации.

Изборът на общини и ЮЛНЦ като допустими бенефициенти е стратегически обоснован, тъй като тези два типа организации могат да обединят своя капацитет и експертиза, за да постигнат дълготрайно въздействие върху обществото. Партньорството между тях гарантира по-ефективно провеждане на информационни и разяснителни кампании и успешното внедряване на практики, свързани с устойчивото потребление и кръговата икономика.

Партньорството е задължително, когато бенефициент не е община Стралджа или община Сливен. В този случай партньорът трябва да е община, към чието население са насочени дейностите. Партньорът/партньорите трябва да отговарят на изискванията за допустими бенефициенти, описани по-долу. Партньорствата не е необходимо да бъдат регистрирани в съда, но правата и задълженията между страните по кандидатстване и изпълнение на мярката следва да бъдат уредени в споразумение.

Допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да бъдат вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или създадени по реда на специален закон, и които като цел на организацията в устава/учредителния акт са разписали такива текстове, от които да е видно,

че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Практически опит в областта на отпадъците, кръгова икономика, устойчиво развитие е предимство при оценяването.
Допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да са регистрирани по съответния ред най-малко 12 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение и да бъдат със седалище и адрес на управление на територията на МИГ, а когато ЮЛНЦ кандидатства чрез клон, същият следва да е със седалище и адрес на управление на територията на МИГ.

8. **Допустими дейности** (*представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката*)

Допустими дейности по Приоритет 2:

- организиране и провеждане на събития (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни);
- разработване на информационни материали (плакати, брошури, листовки);
- външна реклама (рекламни пана, билбордове и др.);
- ролбанери;
- излъчвания в регионални радиостанции (рекламно-информационни спотове);
- излъчвания в регионални телевизионни канали;
- публикации на официалната интернет страница на бенефициента;
- онлайн публикации в регионални интернет медии и портали;
- публикации в социални медии;
- публикации в регионални печатни медии;
- разработване на онлайн информационни портали, предоставящи практическа информация за системата за управление на битовите отпадъци на ниво населено място/община/регион за управление на отпадъците; за практическите възможности за разделно събиране на отпадъци и за предотвратяване образуването на битови отпадъци, препоръчително с фокус върху биоразградимите отпадъци (в т.ч. хранителни и зелени), за повишаване на общественото самосъзнание за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци, и др.
- рекламно-информационни материали (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и други подходящи според целевата група и посланието);
- алтернативни форми на включване на целевите групи в припознаването на темата и посланието – инсталации, пърформанси, изложби, уъркшопи и други.

Описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярка

1. Организиране и провеждане на събития

Провеждането на събития е ключов елемент за ангажирането на целевите групи и повишаване на осведомеността относно устойчивото потребление и управлението на отпадъците. Предвид спецификата на територията на МИГ „Стралджа-Сливен 2023“, където населението е разпределено в по-малки населени места с активна местна общност, различни събития ще осигурят директен контакт с гражданите и бизнеса.
- Кръгли маси и работни срещи – Ще се организират с цел обмяна на опит, представяне на добри практики и дискутиране на конкретни местни предизвикателства по отношение на кръговата икономика и устойчивото потребление.
- Информационни дни и демонстрации на добри практики на място – Ще дадат възможност на местното население да се запознае с реални примери за устойчиви практики.
- Пресконференции, брифинги и медийни представяния – Ще осигурят широк обществен отзвук и популяризиране на темата чрез медиите.
Пример: В община Стралджа би било ефективно провеждането на демонстрационни събития в туристически обекти с цел популяризиране на екологично отговорните практики сред бизнеса в сектора на туризма.

2. Разработване на информационни материали
Информационните материали ще представят ключови послания и практическа информация по достъпен и разбираем начин. Те ще бъдат адаптирани според спецификата на територията – планински район с население, което често разчита на традиционни медии и директна комуникация.
- Плакати, брошури и листовки – Предназначени за широк кръг от населението, те ще предоставят практическа информация за управление на отпадъците, разделно събиране и намаляване на битовите отпадъци.
Пример: В туристическите обекти и заведения могат да се разпространяват брошури с насоки за предотвратяване на хранителните отпадъци и поощряване на практики за компостиране.

3. Външна реклама
Външната реклама е ефективен канал за достигане до по-широка аудитория. Предвид особеностите на района, включително транзитния туристопоток, рекламни пана и билбордове на входовете на населени места и на ключови пътни артерии ще осигурят висока видимост на посланията.
- Рекламни пана и билбордове – Ще се използват за популяризиране на основните принципи на кръговата икономика и устойчивото потребление.
Пример: Билбордове на входа на общината или на основни туристически маршрути могат да акцентират върху значението на биоразградимите отпадъци и възможностите за тяхното управление.

4. Ролбанери
Ролбанерите ще бъдат използвани по време на събития, семинари и обучения, осигурявайки визуален акцент върху ключови теми и послания.
- Ще съдържат практически препоръки за управление на битовите отпадъци, с акцент върху разделното събиране и намаляване на хранителните отпадъци.

5. Излъчвания в регионални медии

Регионалните медии са ключов канал за разпространение на информация на територията на МИГ „Стралджа- Сливен 2023“, където радио и телевизионните канали играят важна роля в информирането на населението.
- Рекламно-информационни спотове в регионални радиостанции и телевизионни канали ще достигнат до широката общественост, особено до по-възрастните жители, които разчитат на традиционните медии.

6. Публикации в интернет и социални медии
Онлайн комуникацията ще бъде насочена към по-младата аудитория и активните граждани. Предвид нарастващата дигитализация в района, този канал е ключов за разпространение на информация.
- Публикации в социални медии – Ще се използват за популяризиране на добри практики, насърчаване на участие в събития и информиране за актуални инициативи.
- Онлайн публикации в регионални новинарски портали – Ще осигурят разпространение на информацията сред активните местни общности.

7. Разработване на онлайн информационни портали
Създаването на информационен портал ще осигури дългосрочен достъп до информация за жителите на района. Порталът ще включва:

- Практически насоки за управление на отпадъците;
- Информация за местните системи за разделно събиране;
- Съвети за предотвратяване на битови отпадъци с фокус върху биоразградимите отпадъци.

Пример: Порталът може да съдържа интерактивна карта на пунктовете за разделно събиране и информационни ресурси за устойчиви практики в домакинствата.

8. Рекламно-информационни материали
Разработването на тематични рекламно-информационни материали ще позволи по-ефективно ангажиране на целевите групи. Материали като еко-торбички, тениски и химикалки могат да се използват като практични средства за разпространение на ключови послания.
- Те ще бъдат насочени към различни възрастови групи, като подчертават значението на устойчивите практики в ежедневието.

9. Алтернативни форми на включване на целевите групи
За да се ангажира населението по иновативен и емоционално въздействащ начин, се предвижда използването на интерактивни и артистични методи.
- Инсталации, пърформанси, изложби и уъркшопи ще насърчават гражданското участие и ще създадат трайни впечатления по темата.
Пример: Артистични инсталации, създадени от рециклирани материали, биха могли да се експонират в ключови обществени пространства в Стралджа и Сливен.

Предвид спецификата на територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“ — планински район с развит туристически сектор и активни местни общности — предложените дейности ще осигурят цялостен подход за повишаване на осведомеността по темите за устойчиво потребление и кръгова икономика. Чрез разнообразие от комуникационни канали и

иновативни методи, мярката ще постигне дългосрочно въздействие върху целевите групи и ще допринесе за по-устойчиво управление на ресурсите на територията.

Когато бенефициентите възлагат дейности, свързани с доставки и услуги на трети лица, те са длъжни да провеждат състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ.

Кампаниите трябва да са насочени към разпространение на информация за правата и задълженията на участващите в управлението на битовите и строителните отпадъци в съответното населено място, община, регион за управление на отпадъците; съществуващи системи за управлението на отпадъците, планирани бъдещи инвестиции за управлението на отпадъците за постигане на целите към 2030 г.; планиран модел за въвеждане на принципа „плащаш колкото изхвърляш“; практически възможностите за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци в съответното населено място; добри практики и поведение за предотвратяване образуването на отпадъците, устойчиво потребление и кръгова икономика и др. за подобряване на управлението на битовите отпадъци, които е подходящо да се приложат в населеното място, община; системи за мониторинг на отпадъците; предотвратяване нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и др. подходящи.

Мярката е съобразена с Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. – стратегическият документ на национално ниво, определящ необходимите мерки и инвестиции в сектора, както и източниците за тяхното финансиране.

Чрез реализирането на тази мярка ще се допринесе за подпомагане на местно и регионално ниво на повишаване на осведомеността на населението за целите за управление на отпадъците (с фокус към битовите и строителните отпадъци), за правата, задълженията, възможностите и добри практики за устойчиво потребление и преход към кръгова икономика.

Препоръчително е да се предвиди и подпомагане разпространението на практики за предотвратяване образуването на отпадъци на ниво домакинство, квартал, населено място, община и регион за управление на отпадъците, като се отчитат местните особености, практики и традиции. Съобразено с целите на кръговата икономика и националните цели, приоритетът по отношение на предотвратяване образуването на отпадъците е върху биоразградимите отпадъци, в т.ч. хранителни и зелени. Информационните и разяснителни кампании следва да са насочени към съобразяване на йерархията за управлението на отпадъците и за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци, ролята на населението, за да се подобри управлението на битовите отпадъци на местно и регионално ниво, намаляване на замърсяването с отпадъци, в т.ч. нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, права и задължения за участниците в процесите по управление на отпадъците и др. Дейностите трябва да съобразяват политиката по управление на отпадъците на национално, регионално и местно ниво и по възможност да съдействат за практическото въвеждане на местно ниво на принципа „плащаш колкото изхвърляш“, съобразено с политиката на община Стралджа и община Сливен.

9. **Бюджет на мярката** (*посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност*).

Общата стойност на мярката е в размер на 100 000 лева.

Максималният размер на допустимите разходи, който ще бъде предоставен за един проект е 100 000 лева.

Максималният интензитет на помощта е в размер на 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Допустими разходи по мярката:

- разходи за услуги;
- разходи за персонал;
- разходи за материали;
- разходи за провеждане и участие в мероприятия;
- непреки разходи.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите прави-ла за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027“

Недопустими разходи по мярката:

– разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности, вкл. подготовка и извършване на строително-монтажни работи, закупуване на съдове, техника, оборудване, съоръжения и друго движима и недвижима техника и оборудване за управление на отпадъци;

– разходи за одит;

– разходи, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи;

– разходи, надхвърлящи нормативно определени максимални размери, както и разходи, надхвърлящи процентните ограничения и/или максималната стойност за тях, които са включени в условията за кандидатстване;

– разходи за закупуване на превозни средства;

– разходи за устройствено планиране, инвестиционно проектиране, консултантски услуги, строителство и ремонт по реда на Закона за устройство на територията;

– глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;

– комисиони и загуби от курсови разлики при обмяна на чужда валута;

– ДДС върху недопустими дейности или възстановим ДДС;

– закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;

– закупуване на земя и сгради;

– дейности, които се финансират със средства от продуктови такси /лицензионни възнаграждения по реда на Закона за управление на отпадъците

– разходи за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;

– лихви по дългове, с изключение на свързани с БФП, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;

– разходи за финансиране на операции, които операции към момента на избирането им за финансиране от ЕФСУ са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата от страна на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента или не (съгласно чл. 63, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 2021/1060);

– разходи, които вече са финансирани със средства от ЕФСУ или чрез други фондове или инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;

– разходи за дейности, които са били част от операция, подлежаща на преместване съгласно член 66 от Регламент (ЕС) 2021/1060, или които биха представлявали прехвърляне на производствена дейност в съответствие с член 65, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2021/1060.

10. **Показател за резултат** (*посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането*)

- Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта – брой.

Базова стойност – 0 бр. лица
Целева стойност – 3 000 бр. лица.

Обосновка за достигане на целевата стойност от 10 000 лица и източници на информация при отчитането на мярката

1. Целевата стойност и нейното постигане

Поставената цел от 3 000 лица, които ще бъдат обхванати от резултатите от проекта, е амбициозна, но напълно реалистична с оглед на заложените дейности и комуникационни канали. Постигането на тази стойност ще се основава на:

А) Масов обхват чрез събития и директен контакт

- Организиране на кръгли маси, работни срещи, информационни дни и демонстрации на добри практики – Тези събития ще привлекат както широката общественост, така и представители на бизнеса, институции и образователни среди.
- При средна посещаемост от 50 – 60 лица на събитие, провеждането на минимум 10 събития ще осигури обхват от около 500 – 600 души.
- Интерактивни форми на участие като уъркшопи, пърформанси и изложби ще допринесат за по-активно въвличане на гражданите, с потенциал да обхванат още 500 – 600 души.

Б) Широк обществен достъп чрез медийна кампания

- Рекламно-информационни спотове в регионални радиостанции и телевизионни канали ще достигнат до значителна част от населението. При среден радиус на покритие на регионалните медии в района, се очаква достигане до минимум 500 – 600 лица.
- Публикации в социални медии и онлайн портали ще позволят разпространението на информация в реално време до активното население, включително младежите и заетите граждани. Очаква се чрез тези канали да бъдат достигнати още 500 – 600 лица.

В) Разпространение на информационни материали

- Чрез разпространение на брошури, плакати и листовки в училища, общински сгради, търговски обекти и други публични пространства се очаква да бъдат информирани допълнително 200 – 500 лица.

Г) Дългосрочен ефект чрез онлайн информационен портал

- Разработеният портал ще осигури достъп до информация на населението по всяко време. При активно популяризиране на платформата може да се очаква средно по 1 000 посещения на портала в рамките на първата година.

Съчетаването на тези подходи гарантира кумулативен ефект, който ще позволи достигане до целевата стойност от 3 000 лица.

2. Източници на информация при отчитане на показателя

За обективно и достоверно отчитане на резултатите ще бъдат използвани следните източници на информация:

А) Присъствени списъци и отчети от събития

- При провеждане на събития (кръгли маси, семинари, обучения, информационни дни) ще бъдат изготвяни:
  - Списъци с подписите на присъстващите лица (за физически събития).
  - Регистрационни формуляри или анкети за събития с по-голям обхват или онлайн формати.
- В допълнение ще се изготвят фото- и видеоотчети, които да илюстрират присъствието и ангажираността на целевите групи.

Б) Данни от медийни кампании

- При излъчвания по радиа и телевизии ще бъдат представени:
  - Отчети от медиите с данни за обхвата на аудиторията (брой зрители/слушатели).
  - Копия на излъчените спотове или репортажи.

В) Статистика от онлайн платформи

- За социалните мрежи и интернет медиите ще се използват:
  - Аналитични доклади от платформите (Facebook Insights, Google Analytics и др.) за броя достигнати потребители, харесвания и споделяния.

- Брой посещения на информационния портал, измерени чрез аналитични инструменти.

Г) Данни от разпространение на информационни материали

- При разпространение на брошури, листовки и рекламно-информационни материали ще се подготвят:
  - Списъци на обекти, където са доставени материалите (например общини, училища, туристически обекти и т.н.).
  - Документи за приемане и предаване на рекламно-информационните материали.

3. Контрол и верификация на резултатите

За да се гарантира достоверността на отчетените резултати, ще се прилагат следните контролни механизми:

- Провеждане на анкети и обратна връзка с участниците в събитията за оценка на ефективността на дейностите.
- Осъществяване на полеви проверки от екипа на проекта или външни оценители.
- Водене на дневник на комуникационните дейности, който да документира хронологията и обхвата на реализираните активности.

Постигането на целевата стойност от 3 000 лица е напълно реалистично чрез комплексния подход, включващ директни събития, масова медийна кампания и дългосрочна онлайн информационна подкрепа. Използването на разнообразни източници на информация ще осигури обективно и прозрачно отчитане на показателя, като по този начин ще бъде гарантирана точността на резултатите.

1. **Наименование на мярката**: „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“

2. **Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** „Биологично разнообразие“

3. **Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.:** „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“

4. **Цел на мярката**: (*представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ, какъв е приносът ѝ за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/ регионален стратегически / програмен /планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.*);

Целта на мярката е да се повиши информираността и ангажираността на местната общност относно значението на опазването на биологичното разнообразие и заплахите за него, чрез провеждане на информационни и образователни кампании, базирани на приоритетите и мерките, заложени в стратегически и планови документи в сектор „Биологично разнообразие“.

Необходимост от мярката за местната общност

Територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“ е изключително богата на биологично разнообразие, включващо редки и ценни растителни и животински видове, защитени местообитания и уникални екосистеми с национално и европейско значение. Районът попада в обхвата на значими природогеографски области – Европейската широколистна горска зона, Евксинската провинция и части от Средноевропейската и Средиземноморската флористична област, известни със своето изключително природно богатство. Срещат се ендемични видове и растителност, сред които лечебни растения, гъби и разнообразни тревни съобщества, което създава възможности за развитие на билкосъбиране и природосъобразни дейности. Въпреки това, съществуват заплахи като нерегламентирани дейности, замърсяване на околната среда и недостатъчна информираност на населението за значението на опазването на биоразнообразието. Повишаването на осведомеността ще

помогне за намаляване на тези заплахи и ще създаде устойчиви практики сред местната общност.

Местни специфики и проблеми

Мярката се фокусира върху справянето с няколко съществени предизвикателства, характерни за територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“, които възпрепятстват устойчивото управление и опазване на природната среда:

- **Ограничена осведоменост сред населението относно значението на биологичното разнообразие** – в региона се наблюдава недостатъчно разбиране за ролята на екосистемите и тяхната защита, което до голяма степен се дължи на липсата на целенасочени образователни кампании и инициативи за повишаване на екологичната култура;
- **Недостатъчна активност в провеждането на информационни и образователни кампании, свързани с опазването на природата** – в момента отсъстват трайни механизми и редовни събития, които да насърчават ангажираността на местните жители и институции по въпросите на екологията;
- **Нарастващо въздействие на човешката дейност върху местните екосистеми** – нерегламентирани дейности като незаконна сеч, бракониерство и навлизане в защитени територии, които водят до влошаване на състоянието на природната среда и застрашават редица видове;
- **Необходимост от по-добра синергия между институции, частен сектор и гражданско общество** – липсва ефективна координация и обща стратегия за взаимодействие между местните власти, бизнеса и неправителствения сектор, което затруднява изпълнението на устойчиви и дългосрочни решения за опазване на природното наследство.

Очаквани резултати и ползи за територията на МИГ

Изпълнението на мярката се очаква да постигне значителни резултати и да донесе трайни ползи за територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“, като допринесе за подобряване на екологичната култура и устойчивото управление на природните ресурси:

- **Значително повишаване на информираността сред местното население и бизнеса относно стойността и значението на биологичното разнообразие** – чрез организирането на целенасочени образователни програми и информационни инициативи ще се засили обществената ангажираност и ще се стимулират действия в подкрепа на природата;
- **Редовно провеждане на разнообразни обучителни и комуникационни формати** – предвижда се реализирането на практически уъркшопи, екологични фестивали, семинари и други събития с участието на специалисти, които ще допринасят за изграждането на знания и умения в сферата на екологията;
- **Засилено партньорство и координация между заинтересованите страни в областта на опазването на околната среда** – ще бъдат създадени работни групи и мрежи за съвместно планиране, обмен на добри практики и координирани действия между институции, неправителствени организации и частния сектор;
- **Ефективно и дългосрочно опазване на природното богатство в региона** – чрез прилагането на устойчиви практики като залесяване, обособяване на защитени

територии и възстановяване на увредени природни зони ще се гарантира запазването и възстановяването на ключови екосистеми.

Ефект от подкрепата за територията на МИГ

Мярката ще има съществен принос към подобряване на екологичната среда и засилване на обществената ангажираност чрез постигането на следните конкретни ефекти:

- **Ограничаване на вредното въздействие от човешка дейност върху природната среда** – чрез широкомащабни образователни кампании и повишаване на информираността на обществото ще се минимизират действия като нерегламентирано изхвърляне на отпадъци, незаконна сеч или бракониерство, които компрометират екосистемния баланс;
- **Активизиране на гражданското участие в екологични каузи и инициативи за устойчиво развитие** – чрез организиране на доброволчески дейности, дискусионни срещи и форуми, местните жители ще бъдат стимулирани да участват активно в процесите по вземане на решения и реализация на конкретни действия за опазване на природата;
- **Интегриране и прилагане на доказано ефективни практики за защита на околната среда** – ще се направи преглед и подбор на добри практики от страната и чужбина, които ще бъдат адаптирани към местния контекст и използвани като модел за устойчиво природозащитно поведение.

Принос към приоритетите/целите на стратегията

Мярката е тясно обвързана с реализирането на Специфичната цел „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“, заложена в Приоритет 3 на Програмата за околна среда 2021–2027 г. Тя пряко допринася за изпълнението на националната и европейската политика в сферата на околната среда чрез конкретни дейности за повишаване на екологичната осведоменост, опазване на природните ресурси и насърчаване на устойчиви практики.

Освен това, мярката подпомага изпълнението и на други стратегически документи на регионално и местно ниво, свързани с устойчивото развитие, чрез създаване на условия за дългосрочно екологично равновесие и социално-икономически напредък. Акцентът върху опазването на природния капитал допринася за устойчивото използване на ресурсите, което е от ключово значение както за здравето на екосистемите, така и за благосъстоянието на местното население и развитие на „зелена“ икономика.

5. **Целева група или групи**: (*представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира*)

- Населението от населените места на територията на МИГ;
- Община Стралджа и община Сливен;
- Бизнес сектор;
- Събирачи на лечебни и други растения;
- Туристически организации;
- Други групи като медии и граждански организации.

Определяне на целевите групи

Целевите групи по мярката са дефинирани въз основа на комплексен анализ, включващ териториални, социално-икономически и институционални критерии, с цел осигуряване на ефективно и целенасочено въздействие:

- **Териториален обхват** – целевите групи включват всички жители на територията на МИГ, обхващаща както градските, така и селските райони на общините Стралджа и Сливен. Това гарантира балансирано участие и ангажираност в дейностите независимо от местоживеенето;
- **Социално-икономически характеристики** – избрани са представители на ключови сектори, които са от съществено значение за местната икономика и социалната динамика, включително земеделски стопани, предприемачи, представители на туристическия сектор и образователни институции;
- **Специфични предизвикателства и възможности за развитие** – отделно внимание се отделя на групи като ловци, рибари, събирачи на билки и туристически асоциации, чиито дейности са пряко свързани с природната среда и могат да бъдат както източник на натиск, така и фактор за устойчиво използване на ресурсите;
- **Институционални партньори** – включването на общини, неправителствени организации, медии и други структури с обществена значимост е от ключово значение за популяризиране на инициативите, мобилизиране на обществената подкрепа и успешно прилагане на мярката.

Методи за идентифициране местните проблеми и потребности

Местните проблеми и потребности на идентифицираните целеви групи бяха идентифицирани чрез:

- **Провеждане на консултации с представители на местната власт и бизнеса:** Консултациите с представители на общините Стралджа и Сливен установиха недостатъчна информираност на гражданите по темите за опазване на околната среда и значимостта на биоразнообразието.
- **Провеждане на анкети и срещи сред населението:** Жителите на територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“ споделиха за опасенията си от застрашаване на околната среда, поради нерегламентирани човешки дейности, замърсяване и ниска степен на информираност в обществото относно значението на биологичното разнообразие. Местните училища и институции разполагат с ограничени ресурси за провеждане на образователни инициативи, а липсват и подходящи механизми за активно включване на младите хора и обществеността в екологично насочени дейности. Установена беше нуждата от провеждане на информационни и разяснителни кампании, обучения и демонстрационни инициативи, които да

повишат нивото на знание и да насърчат ангажираност към устойчиви модели на поведение.

- **Анализ на получената информация от общински планове за развитие и други стратегически документи:** Прегледът на стратегическите и програмните документи на общините Стралджа и Сливен показа, че въпреки заложените цели за екологично развитие, все още липсват достатъчно инициативи за пряко ангажиране на населението и бизнеса в устойчивите практики. Документите ясно подчертават необходимостта от засилване на информираността и предприемане на практически мерки в тази насока.

Установени проблеми и потребности

Мярката е насочена към справяне с редица съществени проблеми и потребности, които възпрепятстват устойчивото развитие на територията на МИГ и водят до социално-икономическа уязвимост и екологични рискове:

- **Ниска степен на заетост и ограничени възможности за доходи** – особено засегнати са групи като събирачи на билки, които традиционно разчитат на сезонна или нерегулярна заетост, без възможности за устойчив доход и професионално развитие;
- **Ограничена подкрепа за малки и средни предприятия** – много местни предприемачи срещат затруднения при достъпа до финансиране, нямат капацитет за прилагане на иновативни решения или участие в екологични и пазарно ориентирани инициативи;
- **Недоразвита туристическа инфраструктура и слабо предлагане на туристически услуги** – това важи особено за селските райони, където липсват инвестиции в пътеки, информационни центрове, настаняване и атракции, които биха допринесли за развитие на устойчив туризъм;
- **Недостатъчна квалификация и ограничени възможности за обучение** – липсата на адекватна подготовка и обучение за хората, заети в дейности като екотуризъм, събиране на билки и гъби, води до ниска продуктивност и рискове за природната среда;
- **Слабо ефективно управление на природните ресурси** – има нужда от по-добра регулация, мониторинг и насърчаване на устойчиви практики за ползване на горите, водоемите и биологичното разнообразие, за да се предотвратят дългосрочни екологични щети.

Въздействие на мярката

Мярката залага на интегриран подход, който комбинира образователни, комуникационни и координационни дейности, с цел постигане на дълготрайни резултати в управлението на природните ресурси и устойчивото развитие на територията. Основните направления включват:

- **Обучения и информационни дейности** – организиране на тематични обучения, семинари, кампании и работилници, насочени към повишаване на екологичната култура, професионалната квалификация и информираността на местното население относно устойчивите практики и значението на биологичното разнообразие;
- **Подкрепа за гражданските организации и медиите** – предоставяне на ресурси и инструменти за популяризиране на дейностите по мярката, както и за насърчаване на активно гражданско участие в процесите по опазване на природата и вземане на решения, свързани с управлението на природните ресурси;
- **Създаване на партньорства и мрежи за сътрудничество** – насърчаване на съвместни инициативи между общини, бизнес, неправителствени организации и други заинтересовани страни, с цел по-ефективно използване на наличните ресурси, обмен на добри практики и постигане на синергичен ефект между икономическите, социалните и екологичните цели.

Този цялостен подход осигурява възможност за по-широко и балансирано въздействие, като комбинира подкрепа за икономическо развитие с насърчаване на социална ангажираност и екологична отговорност.

6. **Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ** (*описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката*)

Повишаването на осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“ е от съществено значение за опазването на уникалната природа на региона. Тази мярка е в съответствие със стратегически и планови документи в сектора на биоразнообразието и се обосновава от специфичните местни особености и предизвикателства.

Необходимост от мярката:

1. **Богато биологично разнообразие:** Територията на МИГ „Стралджа - Сливен“ е изключително богата на биологично разнообразие, включващо редки и ценни растителни и животински видове, защитени местообитания и уникални екосистеми с национално и европейско значение. Районът попада в обхвата на значими природогеографски области – Европейската широколистна горска зона, Евксинската провинция и части от Средноевропейската и Средиземноморската флористична област, известни със своето изключително природно богатство. Срещат се ендемични видове и растителност, сред които лечебни растения, гъби и разнообразни тревни съобщества, което създава възможности за развитие на билкосъбиране и природосъобразни дейности. По зоогеографско райониране, МИГ попада в Тракийския, Старопланинския и частично в Горнотракийския фаунистичен район, което обуславя богатството на животински видове.
2. **Заплахи за биоразнообразието:** Основните заплахи за биологичното разнообразие в региона произтичат от антропогенни фактори – разрушаване и фрагментиране на местообитания вследствие на урбанизация, инфраструктурно строителство,

неконтролиран туризъм и бракониерство. Допълнителни рискове включват навлизането на инвазивни видове, незаконна търговия с защитени животни и използване на забранени средства за лов.

3. **Стратегически приоритети:** Националната стратегия за биологично разнообразие подчертава значението на информираността и участието на обществеността в опазването на природата. Повишаването на осведомеността е ключов елемент за постигане на устойчиво управление на природните ресурси.

Местни специфики и обстоятелства:

1. **Защитени територии:** На територията на Местна инициативна група „Страланджа - Сливен 2023 г.“ съществуват: 18 защитени природни територии, от които - една Защитена местност в община Страланджа и 17 защитени територии в община Сливен, които имат следните категории: Защитена местност, Природна забележителност, Резерват, Поддържан резерват и Природен парк. Регионът включва ценни природни територии и паркове, чиято екосистема е уязвима.
2. **Културни събития:** Районът се характеризира с богато природно наследство и активен културен живот, включващ многобройни фестивали, празници и събори с различен мащаб на значимост, които създават предпоставки за замърсяване на околната среда и има сериозни последици за биоразнообразието.
3. **Икономически дейности:** Голяма част от местния бизнес не прилага устойчиви методи за опазване на околната среда. Липсата на екологично осъзнаване пречи на въвеждането на практики по устойчиво използване на природните ресурси, което е от съществено значение за дългосрочното развитие на региона.
4. **Местни нагласи:** Недостатъчната информираност сред населението за значението на опазването на природното наследство задълбочава заплахите за него. Образователни кампании и инициативи могат да повишат обществената подкрепа и участие в опазването на природата.

Затова е от съществено значение повишаването на обществената осведоменост и насърчаването на устойчиви практики, които ще допринесат за дългосрочното съхраняване на природния капитал на територията.

7. **Допустими типове бенефициенти** (*посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо*)

Допустимите бенефициенти/партньори са община Страланджа, община Сливен и ЮЛНЦ;
Допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва:

- да бъдат вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или създадени по реда на специален закон, и които като цел на организацията в устава/учредителния акт са разписали такива текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Практически опит в областта на опазването на биологичното разнообразие ще е предимство при оценяването. ЮЛНЦ следва да са регистрирани по съответния ред най-малко 12 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение.

- да бъдат със седалище и адрес на управление в община от състава на съответната МИГ, а когато ЮЛНЦ кандидатства чрез клон, същият следва да е със седалище и адрес на управление в община от състава на съответната МИГ.

По приоритет „Биологично разнообразие“ партньорството е допустимо, като партньорствата не е необходимо да бъдат регистрирани в съда, но правата и задълженията между страните по кандидатстване и изпълнение на мярката следва да бъдат уредени в споразумение.

Обосновка за избор на допустими бенефициенти по мярка „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие"

Общините, включени в територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“, са стратегически партньори и основни двигатели на устойчивото управление на природните ресурси в региона. Включването им като допустими бенефициенти по мярката е напълно обосновано и се опира на следните ключови предимства:

- **Административен капацитет и възможности за координация** – общинските администрации разполагат с необходимите структури, експертен потенциал и правомощия за разработване и изпълнение на комплексни екологични и информационни проекти. Те могат ефективно да координират междуинституционални действия, да осигуряват устойчивост и мащабност на дейностите;
- **Дълбоко познаване на местния контекст и пряк достъп до гражданите** – чрез ежедневната си работа с жителите на региона, общините са в уникална позиция да идентифицират конкретни нужди, уязвими групи и локални предизвикателства, като по този начин насочват ресурсите към най-неотложните проблеми;
- **Наличие на подходяща материална база и логистични възможности** – съществуващата инфраструктура в общините, включително обществени сгради, културни и образователни институции, предоставя отлични условия за организиране и провеждане на събития, обучения и информационни инициативи;
- **Законова и институционална отговорност за опазване на околната среда** – общините носят пряка отговорност за изпълнение на редица задължения по управление на защитени територии, прилагане на екологични регулации и реализиране на политики за опазване на биоразнообразието, което ги прави ключов изпълнител и гарант за устойчивостта на предприетите мерки.

Юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) са ключови участници в процеса на опазване на природната среда и насърчаване на екологична култура сред населението. Тяхното включване като допустими бенефициенти по мярката е напълно оправдано и се опира на следните аргументи:

- **Висока експертиза и натрупан практически опит в екологичната сфера** – редица ЮЛНЦ работят активно в областта на опазването на биоразнообразието, провеждат теренни изследвания, изпълняват образователни и информационни проекти, както и инициативи за защита на застрашени видове и местообитания. Това ги прави ценни партньори в изпълнението на дейности с висока екологична стойност;

- **Гъвкавост, креативност и прилагане на иновативни подходи** – за разлика от по-бюрократични институции, ЮЛНЦ могат бързо да реагират на възникващи нужди, да прилагат нетрадиционни и ефективни методи за работа с общностите и да създават нови модели за участие и информираност;
- **Високо ниво на обществено доверие и добро познаване на местния контекст** – благодарение на дългосрочната си ангажираност на терен, ЮЛНЦ често се ползват с уважение и подкрепа от местното население, което улеснява ангажираността на гражданите и повишава ефективността на реализираните дейности;
- **Доказани резултати и налични добри практики** – множество организации имат успешен опит от предишни инициативи, които могат да бъдат надградени, мултиплицирани или адаптирани към настоящите цели, като така се гарантира по-висока ефективност и устойчивост на проектите.

Партньорството между общините и юридическите лица с нестопанска цел е стратегически елемент за ефективното и устойчиво прилагане на мярката, като съчетава институционални възможности и експертен граждански капацитет. Това взаимодействие носи редица значими предимства:

- **Обединяване на ресурси и капацитети** – общините внасят административна стабилност, инфраструктурна обезпеченост и възможности за координация, докато ЮЛНЦ допълват с експертиза, теренна активност и способност за ангажиране на местната общност, създавайки реална синергия в изпълнението на дейностите;
- **Повишаване на въздействието и ефективността** – благодарение на авторитета на местната власт и доверието към гражданските организации, партньорството постига по-широк обществен обхват, повишава нивото на участие в кампаниите и води до по-трайна промяна в нагласите и поведението спрямо околната среда;
- **Координирано и устойчиво изпълнение на дейностите** – съвместната работа между институциите и НПО позволява по-добро планиране, разпределение на отговорности и ефективен контрол върху резултатите, като това спомага за постигането на дългосрочен ефект;
- **Активизиране на местното население** – чрез партньорски подход се създават условия за реално включване на гражданите в процесите по опазване на биологичното разнообразие, което допринася за изграждане на чувство за съпричастност и отговорност към природната среда.

Включването на двете страни като допустими бенефициенти и насърчаването на междусекторни партньорства е не просто целесъобразно, а необходимо условие за успешно прилагане на мярката в рамките на територията на МИГ „Стралджа – Сливен 2023“.

8. **Допустими дейности** (*представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката*)

Чрез реализацията на проект по приоритет „Биологично разнообразие“ на ПОС 2021-2027 г. се цели да се повиши осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и

документи в сектор биоразнообразие – Национална стратегия за биологично разнообразие до 2030 г. (проект), Национална рамка за приоритетни дейности за мрежата Натура 2000, Планове за действие за видове, Планове за управление на защитени зони, Планове за управление на защитени територии.

Такива заплахи могат да бъдат, но не се ограничават единствено до: бракониерство, използване на забранени методи и средства за лов и превенция от хищници, инвазивни видове, незаконна търговия със защитени видове и др., като дейностите са предназначени за всички жители на МИГ, но могат да таргетират целево и бизнес сектора, събирачи на лечебни и други растения, туристически организации, други заинтересовани страни, журналисти и медии и др.
В съответствие със спецификите на територията, целевите групи и техните потребности, допустимите дейности по Приоритет 3 включват:

- **Организиране и провеждане на събития** (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни) – тези дейности ще осигурят широка дискусия по въпросите на биоразнообразието и ще ангажират различни заинтересовани страни.
- **Разработване на информационни материали** (плакати, брошури, листовки) – ще разпространяват ключови послания и практична информация до целевите групи.
- **Външна реклама** (рекламни пана, билбордове и др.) – ще осигури широк достъп до посланията по мярката в обществени пространства.
- **Ролбанери** – подходящи за събития и публични изложения с цел представяне на посланията за биоразнообразието.
- **Излъчвания в регионални радиостанции** и **телевизионни канали** – ще достигнат до широка аудитория чрез популярни медийни канали в региона.
- **Публикации на официалната интернет страница на бенефициента** – ще информират гражданите за текущи дейности и резултати.
- **Онлайн публикации в регионални интернет медии и портали** – ще разширят обхвата на информационните кампании.
- **Публикации в социални медии** – ще ангажират по-млади аудитории и ще популяризират активното участие на гражданите в опазването на биоразнообразието.
- **Публикации в регионални печатни медии** – ще информират по-широката общественост.
- **Разработване на онлайн информационни портали** – ще предоставят практическа информация за системата за управление на битовите отпадъци и практиките за предотвратяване на образуването на отпадъци.
- **Рекламно-информационни материали** (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и др.) – ще ангажират целевите групи чрез практически и тематични подаръци.
- **Алтернативни форми на включване на целевите групи** – инсталации, пърформанси, изложби, уъркшопи и други интерактивни методи ще създадат по-голямо внимание и разбиране за значението на биоразнообразието.

Когато бенефициентите възлагат дейности, свързани с доставки и услуги на трети лица, те са длъжни да провеждат състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на

Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ.

9. **Бюджет на мярката** (*посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност*)
Общата стойност на мярката е в размер на 100 000 лева.
Максималният размер на допустимите разходи, който ще бъде предоставен за един проект е 100 000 лева.
Максималният интензитет на помощта е в размер на 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Допустими разходи по мярката:
- разходи за услуги;
- разходи за персонал;
- разходи за материали;
- разходи за провеждане и участие в мероприятия;
- непреки разходи.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите прави-ла за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027“

Недопустими разходи по мярката:

– разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности, вкл. подготовка и извършване на строително-монтажни работи, закупуване на съдове, техника, оборудване, съоръжения и друго движима и недвижима техника и оборудване за управление на отпадъци;
– разходи за одит;
– разходи, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи;
– разходи, надхвърлящи нормативно определени максимални размери, както и разходи, надхвърлящи процентните ограничения и/или максималната стойност за тях, които са включени в условията за кандидатстване;
– разходи за закупуване на превозни средства;

– разходи за устройствено планиране, инвестиционно проектиране, консултантски услуги, строителство и ремонт по реда на Закона за устройство на територията;
– глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
– комисиони и загуби от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
– ДДС върху недопустими дейности или възстановим ДДС;
– закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;
– закупуване на земя и сгради;
– дейности, които се финансират със средства от продуктови такси /лицензионни възнаграждения по реда на Закона за управление на отпадъците
– разходи за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;
– лихви по дългове, с изключение на свързани с БФП, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
– разходи за финансиране на операции, които операции към момента на избирането им за финансиране от ЕФСУ са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата от страна на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента или не (съгласно чл. 63, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 2021/1060);
– разходи, които вече са финансирани със средства от ЕФСУ или чрез други фондове или инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;
– разходи за дейности, които са били част от операция, подлежаща на преместване съгласно член 66 от Регламент (ЕС) 2021/1060, или които биха представлявали прехвърляне на производствена дейност в съответствие с член 65, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2021/1060.

10. **Показател за резултат** (*посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането*)

- Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта – брой.

Базова стойност – 0 бр. лица
Целева стойност – 7 500 бр. лица.
Поставената целева стойност от **7 500 лица** е реалистична и постижима въз основа на планираните дейности, които ще обхванат широка аудитория чрез различни комуникационни канали и методи. Основните механизми за постигане на тази цел включват:

1. **Информационни кампании и събития**
    - Провеждане на публични събития, семинари и обучения с цел повишаване на осведомеността относно биологичното разнообразие.
    - Организиране на открити дискусии, форуми и работни срещи в целевите райони.
    - Очаква се всяко събитие да привлече средно между **50 и 200 участници**, в зависимост от мащаба на мероприятието.
2. **Образователни и промоционални материали**
    - Разпространение на информационни брошури, плакати и други печатни материали сред местната общност, училища и институции.

- Очакван обхват: **2 500 - 3 000 лица**.

3. **Цифрови канали за комуникация**
   - Създаване на уебсайт или информационна платформа с актуална информация за проекта, заплахите за биоразнообразието и начините за опазването му.
   - Провеждане на целенасочени кампании в социалните мрежи (Facebook, Instagram и др.) с цел достигане до по-широка аудитория.
   - Очакван обхват: **3 000 - 4 000 лица**.
4. **Обучителни модули за ключови целеви групи**
   - Организиране на специализирани обучения за представители на институции, НПО и местния бизнес.
   - Очакван обхват: **500 - 1 000 лица**.

Чрез комбинация от тези дейности и подходящо таргетиране на аудиторията, постигането на целевата стойност от **7 500 лица** е напълно осъществимо.

Източници на информация при отчитането

За надеждното и прозрачно отчитане на постигнатите резултати ще бъдат използвани следните източници:

1. **Присъствени списъци** – за мероприятията, обученията и дискусионните форуми.
2. **Анализ на разпространените информационни материали** – чрез данни за броя на отпечатаните и раздадени брошури, плакати и информационни листовки.
3. **Статистически данни от онлайн платформи** – използване на аналитични инструменти като Google Analytics, Meta Insights и др. за проследяване на онлайн ангажираността.
4. **Документи за обратна връзка и анкети** – провеждане на анкети сред участниците с цел установяване на степента на осведоменост и разбиране на темата.
5. **Фотографска и видео документация** – за доказване на провеждането на събитията и ангажираността на участниците.

Чрез комбинирането на горепосочените дейности и внимателно планиране на комуникационните инструменти, целевата стойност от **7 500 лица** е напълно постижима в рамките на проекта. Използваните източници на информация ще осигурят надеждност и прозрачност при отчитането на резултатите.